

4.12.2020

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö 22.10.2020 VN/13771/2020, MMM008:00/2020

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ELÄINTEN
KULJETUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA**

Lounais-Suomen aluehallintovirasto esittää viitekohdan lakiluonnoksesta lausuntonaan seuraavaa.

21 a §

Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän koulutuksen ja kokeen järjestäminen jatkossa ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen toimesta tulee varmasti parantamaan sekä yhtenäistämään koulutuksen laatua ja on siten kannatettavaa.

25 §

Lakiluonnoksessa ehdotetaan aluehallintovirastoa ainoaksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi reittisuunnitelmaa koskevissa toimissa. Nykyisin reittisuunnitelmien valvontaa (niiden leimaamisia) ovat tehneet myös kunnaneläinlääkärit. Valvonnan keskittämistä perustellaan reittisuunnitelmiin liittyvien tehtävien yhdenmukaistamisella ja kuljetusten valvonnan tehostamisella. Hyväksytyjen reittisuunnitelmien vuosittaiseksi määräksi on lakimuutosehdotuksen perusteluissa arvioitu n. 300 kpl. Ehdotuksessa on arvioitu, että reittisuunnitelmaa koskevilla, lukumääräisesti vähäisillä lisätehtävillä ei olisi mainittavaa vaikutusta aluehallintovirastojen toimintaan. Aluehallintovirastojen työmäärän todetaan toki lisääntyvän jonkin verran.

Eläinkuljetusasetuksen suomenkielinen käännös ei tunne termiä reittisuunnitelman hyväksyminen, vaan siellä todetaan toimivaltaisen viranomaisen leimaavan reittisuunnitelman, jos tarkastusten tulokset ovat tyydyttävät. Samaa termiä on käytetty Elintarviketurvallisuusviraston reittisuunnitelmaa edellyttävän eläinkuljetuksen valvontaa koskevassa ohjeessa vuodelta 2015. Käytännössä kunnaneläinlääkärit ovat leimanneet reittisuunnitelman samalla, kun he tarkastavat eläinten kuljetuskuntoisuuden sekä terveydentilan terveystodistusta varten.

Yksittäisissä ja satunnaisissa eläinkuljetuksissa (esim. siitoseläinten vienti) on viennistä vastaava taho monesti ollut hyvissä ajoin yhteydessä

aluehallintovirastoon ja reittisuunnitelmaa on muokattu tarvittavin osin. Jos kyseessä ovat olleet säännölliset ja toistuvat kuljetukset (esim. sikojen teuraskuljetukset Viroon) on reittisuunnitelmaa koskevista vaatimuksista keskusteltu elinkeinon kanssa ja ohjeistettu kunnaneläinlääkäreitä reittisuunnitelman leimaamisessa. Kaikissa näissä tapauksissa varsinaisen leimaamisen on suorittanut kunnaneläinlääkäri samalla, kun hän leimaa myös terveystodistuksen. Jos aluehallintovirasto olisi jatkossa ainoa reittisuunnitelman leimaava viranomais, on linjattava mitä leimaamisella tarkoitetaan. Jos edellytetään aitoa paperileimaa, on viejän käytännössä todennäköisesti haettava leima aluehallintovirastolta. Posti on todennäköisesti liian hidas, kuriiripalvelu hintava vaihtoehto ja aluehallintovirastolla tuskin on resurssia käydä toimijan luona leimaamassa reittisuunnitelmaa. Lisäksi leimaaminen edellyttää viranomaisen (käytännössä läänineläinlääkäri) sitoutumista virastolla varallaoloon.

Hyväksytyjen reittisuunnitelmien määrän on arvioitu lakimuutosehdotuksen perusteluissa olevan vuosittain n. 300 kpl. Runsas kymmenkunta (10-20 kpl) reittisuunnitelmaa vuodessa (esim. satunnaiset ja yksittäiset siitoseläinten viennit) olisi todennäköisesti mahdollista hoitaa aluehallintoviraston toimesta ilman lisäresurssin tarvetta. On kuitenkin ollut vuosia, jolloin reittisuunnitelmia on leimattu pelkästään Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella huomattavasti em. arvioita enemmän. Traces-järjestelmästä arvioiden terveystodistuksia (leimattujen reittisuunnitelmien määrä noudattaneen terveystodistusten määrää) on tehty Viroon ja Puolaan lähteville sikakuormille seuraavia määriä:

Vuosi	Viro	Puola	LSAVI yhteensä
2015	n. 130	n. 60	n. 190
2016	n. 370	n. 175	n. 545
2017	n. 350		n. 350
2018	n. 370		n. 370
2019	n. 160		n. 160

Sikojen vientimäärä on vaihdellut vuosittain, mutta aiempien vuosien perusteella määrä voi kohota nopeastikin korkeaksi. Mikäli aluehallintovirasto on ainoa reittisuunnitelman leimaava taho, tarkoittaa 300-500 kpl vuosittainen reittisuunnitelmien leimaaminen isoa työmäärää (n. 6-10 leimattavaa suunnitelmaa/viikko). Se edellyttää myös läänineläinlääkäriin läsnäoloa virastolla nykyistä enemmän ja vie resurssia muulta valvonnalta. Monesti tulee viime hetken muutoksia (esim. sikoja lähtee eri tilalta, kuin oli suunniteltu) ja reittisuunnitelma joudutaan tekemään uudestaan. Lounais-Suomen aluehallintovirasto pitääkin edellä kuvatun perusteella ministeriön arviota lakimuutoksen ei-mainittavista vaikutuksista aluehallintovirastolle ja aluehallintoviraston työmäärän lisääntymisestä ”jonkin verran” virheellisinä ja aliarvioituina. Muutos teettäisi lisätyötä myös viejille, koska heidän tulee asioida kunnaneläinlääkäriä lisäksi myös läänineläinlääkäriä kanssa ja todennäköisesti käydä virastolla leimaauttamassa reittisuunnitelmaa. Olisi kustannustehokkaampaa ja joustavampaa, jos kunnaneläinlääkäri voisi jatkossakin leimata reittisuunnitelman. Tämä korostuu etenkin rutiininomaisissa vienneissä (esim. sikojen teuraskuljetukset Viroon), joissa kuljetuksia hoitavat samat viejät, samat eläinkuljettajat ja määräpaikka on aina sama. Kunnaneläinlääkäri olisi siten hyvä olla

jatkossakin toimivaltainen viranomainen reittisuunnitelmaa koskevissa toimissa tai aluehallintovirastolle tulisi antaa mahdollisuus määrätä kunnaneläinlääkäri suorittamaan reittisuunnitelmaa koskevia toimia.

27 §

Tullin lisääminen valvontaviranomaiseksi on kannatettavaa. Se tehostaa rajan yli suoritettavien eläinkuljetusten valvontaa. Valvontaa tulisi näiden osalta kohdentaa mm. satamiin, koska maahantulon jälkeen kuljetuksen osuminen valvontaan on hyvin epätodennäköistä. Kuljetuksia on nykyisin valvottu eläinsuojeluviranomaisten toimesta satunnaisesti esim. satamissa eläinten sisämarkkinakaupan/maahantuonnin valvonnan yhteydessä, mutta tullin myötä valvontamahdollisuudet varmasti lisääntyvät ja valvontaa voidaan kohdentaa paremmin.

37 §

Hallinnollisia pakkokeinoja koskevien säännösten kokoaminen eläinten kuljetusta koskevaan lakiin selkeyttää sekä helpottaa niiden käyttöä ja on erittäin kannatettavaa.

41 §

Aluehallintovirasto ehdottaa hallituksen esitykseen lisättäväksi, että lakimuutoksen 41 §:ään sisällytettäisiin eläinkuljetusasetuksen soveltamista koskevana maan sisäisenä poikkeuksena, ettei Suomen rajojen sisällä tapahtuvassa yli 8 tuntia kestävässä kuljetuksessa vaadita paikannusjärjestelmää. Pitkät, yli 8 tunnin eläinkuljetukset edellyttävät muun ohessa, että kuljetusvälineessä on eläinkuljetusasetuksen 18 artiklassa edellytetty paikannusjärjestelmä. Paikannusjärjestelmän tulee mahdollistaa liitteen II jaksossa 4 tarkoitetussa reittisuunnitelmassa mainittuja tietoja vastaavien tietojen sekä kuormaamisluukun avaamista/sulkemista koskevien tietojen kirjaaminen ja toimittaminen. Reittisuunnitelmaa edellytetään kuitenkin vain toiseen jäsenvaltioon tai kolmansiiin maihin tapahtuvissa kuljetuksissa. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on aiemmin linjannut, että Suomen rajojen sisällä tapahtuviin pitkiin, yli 8 tunnin maantiekuljetuksiin käytettäviltä kuljetusvälineiltä ei edellytetä paikannusjärjestelmää. Aluehallintoviraston myöntäessä maantiekuljetusvälineelle hyväksymistodistuksen olisi sen kuljetusasetuksen mukaisesti kuitenkin edellytettävä paikannusjärjestelmän olemassaoloa, vaikka kuljetuksia tehtäisiin vain Suomen rajojen sisällä. Paikannusjärjestelmät ovat kuljetusvälineissä yleisiä, mutta asetuksen edellyttämiä kuormaamisluukun avaamisia ja sulkemisia rekisteröiviä tunnistimia ei niissä yleensä ole. Paikannusjärjestelmä ei tällöin ole asetuksen mukainen. Olisi valvovan viranomaisen sekä elinkeinon etu, jos paikannusjärjestelmää ei vaadittaisi Suomen rajojen sisällä tehtävissä yli 8 tuntia kestävässä kuljetuksissa eikä sitä edellytettäisi yli 8 tunnin kuljetusvälineiden hyväksymisessä ja että tämä poikkeus eläinkuljetusasetuksen soveltamisesta olisi kirjattu lakiin eläinten kuljettamisesta, eikä oltaisi vain aikanaan tehdyn linjauksen varassa.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikön
päällikkö, läänineläinlääkäri

Jani Soini

Läänineläinlääkäri

Tea Ahtelo

Tämä asiakirja LSAVI/9994/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/9994/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ahtelo Tea 04.12.2020 10:55

Ratkaisija Soini Jani 04.12.2020 11:14